

RAAP-NOTITIE 2207

Oud Blaricummerweg 34

Gemeente Naarden

**Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en
inventariserend veldonderzoek**

Colofon

Opdrachtgever: Bureau Van Droffelaar

Titel: Oud Blaricummerweg 34, gemeente Naarden; archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek

Status: eindversie

Datum: mei 2007

Auteurs: *ir. G.H. de Boer & drs. R. Timmerman*

Projectcode: NAOB

Bestandsnaam: N02207-NAOB.doc

Projectleider: ir. G.H. de Boer

Projectmedewerker: drs. R. Timmerman

ARCHIS-vondstmeldingsnummer: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer/CIS-code: 22341

Autorisatie: drs. S.M. Molenaar

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

telefoon: 0294-491 500

Leeuwendeldseweg 5b

telefax: 0294-491 519

1382 LV Weesp

E-mail: raap@raap.nl

Postbus 5069

1380 GB Weesp

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2007

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van Bureau Van Droffelaar heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in mei 2007 een bureau- en inventariserend veldonderzoek uitgevoerd in verband met de geplande bouw van een kantoorpand aan de Oude Blaricummerweg 34 in de gemeente Naarden.

Doel van het bureauonderzoek was het verwerven van informatie over bekende en verwachte archeologische waarden teneinde een gespecificeerde verwachting op te stellen. Doel van het veldonderzoek was het toetsen van die archeologische verwachting en, indien mogelijk, een eerste indruk geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging van eventueel aanwezige archeologische resten.

Tijdens het veldonderzoek zijn op de onderzoekslocatie geen archeologische resten aangetroffen. Naar verwachting zal er als gevolg van de geplande werkzaamheden ook geen verstoring van archeologische waarden optreden. Derhalve worden geen aanbevelingen voor vervolgonderzoek gedaan. Geadviseerd wordt de onderzoekslocatie vrij te geven.

1 Inleiding

1.1 Kader en doelstelling

In opdracht van Bureau Van Droffelaar heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in mei 2007 een bureau- en inventariserend veldonderzoek uitgevoerd in verband met de geplande bouw van een kantoorpand aan de Oude Blaricummerweg 34 in de gemeente Naarden. Het kantoorpand zal gebouwd worden ter plaatse van de huidige woning. Het bouwplan ligt nog niet definitief vast, maar voorziet in elk geval in de aanleg van een kelder. Het onderzoek diende te worden uitgevoerd omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten. Doel van het bureauonderzoek was het verwerven van informatie over bekende en te verwachten archeologische waarden teneinde een gespecificeerde verwachting op te stellen. Doel van het veldonderzoek was het toetsen van die archeologische verwachting en, indien mogelijk, een eerste indruk geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging van eventueel aanwezige archeologische resten.

1.2 Onderzoekslocatie

De onderzoekslocatie (ca. 1.000 m²) ligt aan de Oude Blaricummerweg 34 (figuur 1). Het gebied staat afgebeeld op kaartblad 26 C van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000); de centrumcoördinaat is 141.020/477.445. Het perceel staat kadastraal bekend onder gemeente Naarden, sectie C, nummer 2457. Ten tijde van het onderzoek bestond de onderzoekslocatie uit een huis met omliggende tuin.

1.3 Onderzoeksopzet en richtlijnen

Het onderzoek bestond uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek. Het veldonderzoek is beperkt gebleven tot een karterend booronderzoek. Het bureau- en inventariserend veldonderzoek is uitgevoerd volgens de normen die gelden in de archeologische beroepsgroep c.q. de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie versie 3.1 (KNA). RAAP Archeologisch Adviesbureau en de door RAAP toegepaste procedures zijn goedgekeurd door het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK), die valt onder de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; <http://www.sikb.nl>). In het kader van het Interimbeleid werkt RAAP onder de opgravingsvergunning van de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten. Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische perioden.

2 Bureauonderzoek

2.1 Methoden

In het kader van het bureauonderzoek zijn verschillende bronnen geraadpleegd (zie literatuurlijst). Om inzicht te krijgen in het voorkomen van archeologische vindplaatsen in of nabij de onderzoekslocatie is het ARCHEologisch Informatie Systeem (ARCHIS) van de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM) geraadpleegd.

2.2 Resultaten

Geologie, bodem en geomorfologie

De onderzoekslocatie ligt op de westelijke rand van de Utrechtse Heuvelrug, een stuwwal uit het Pleistoceen. De ondergrond bestaat uit gestuwde pleistocene (zand-)afzettingen, al dan niet bedekt met een pakket dekzand. Van het gebied is geen geologische kaart gepubliceerd. Zowel op de bodem- als de geomorfologische kaart staat de onderzoekslocatie als *niet gekarteerd* weergegeven (Stiboka, 1965; Stiboka/RGD, 1993). Het gebied ten (noord)oosten van de onderzoekslocatie is op beide kaarten wel gekarteerd en bestaat uit afgegraven gronden. Wimmers & Van Zweden (1992) hebben de oorspronkelijke bodemopbouw voor een deel van het Gooi gereconstrueerd. Het gebied ten oosten van de vesting(stad) Naarden - de directe omgeving van de onderzoekslocatie - is op grote schaal ontzand. Deze ontzanding was onderdeel van het aanleggen en versterken van de (Nieuwe) Hollandse Waterlinie, waar Naarden onderdeel van uitmaakte. Door de maaiveldverlaging kon het gebied rondom de stad effectief onder water worden gezet in tijden van nood. Bovendien ontstond op deze manier een vrij schootsveld voor de kanonnen (Haartsen & Ten Oever-Van Dijk, 2000).

Archeologie

In ARCHIS staan geen archeologische vindplaatsen geregistreerd uit de onderzoekslocatie, noch binnen een straal van circa 1 km. Door het ontbreken van bruikbare bodemkundige en/of geomorfologische gegevens heeft de onderzoekslocatie op de beschikbare archeologische verwachtingskaarten een onbekende archeologische verwachting (ROB, 2005; Molenaar & De Boer, 2006). Gezien de zeer geringe omvang van de onderzoekslocatie is het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) niet geraadpleegd.

Historische kaarten

Op de verschillende geraadpleegde historische kaarten bestaat (de omgeving van) de onderzoekslocatie uit bos: Colom's kaart van Holland (uit 1681; Sijmons & Van Eeghen, 1990) en de historische kaarten (uit circa 1830 en 1908; resp. Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1992; ROBAS, 1990).

Gespecificeerde archeologische verwachting

Op grond van het niet voor handen zijn van bruikbare gegevens, gold bij aanvang van het veldonderzoek voor de onderzoekslocatie een onbekende archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de periode Laat Paleolithicum t/m Late Middeleeuwen. Indien de bodem op de onderzoekslocatie deel uitmaakt van de zone met grootschalige zandafgravingen, zullen eventueel aanwezige archeologische vindplaatsen geheel vernietigd/aangetast zijn.

Periode	Datering			
Nieuwe tijd	1500	-	heden	
Late Middeleeuwen	1050	-	1500	na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450	-	1050	na Chr.
Romeinse tijd	12 voor	-	450	na Chr.
IJzertijd	800	-	12	voor Chr.
Bronstijd	2000	-	800	voor Chr.
Neolithicum (nieuwe steentijd)	5300	-	2000	voor Chr.
Mesolithicum (midden steentijd)	8800	-	4900	voor Chr.
Paleolithicum (oude steentijd)	300.000	-	8800	voor Chr.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

3 Veldonderzoek

3.1 Methoden

Tijdens het veldonderzoek zijn 5 boringen verricht (figuur 2). Vier boringen zijn geplaatst direct rondom het huis waar de bouwwerkzaamheden zijn gepland. De afstand tussen deze boringen bedraagt ongeveer 20 m. Ter controle van de bodemopbouw direct om het huis is 1 boring in de tuin gezet (boring 5).

Met het booronderzoek kan de verstoring van het natuurlijke bodemprofiel worden vastgesteld. Verder wordt de gehanteerde methode geschikt geacht voor het opsporen van eventueel aanwezige vuursteenvindplaatsen (groter dan 200 m² en met een [middel]hoge vondstdichtheid) en nederzettingsterreinen of huisplaatsen met een archeologische laag of een vondststrooiing. Deze methode is niet geschikt om verkavelingspatronen, graven en andere zeer lokale archeologische resten in kaart te brengen (Tol e.a., 2004; 2006).

Er is geboord tot maximaal 1,6 m -Mv met een Edelmanboor met een diameter van 15 cm en een gutsboor met een diameter van 3 cm. De boringen zijn lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989) beschreven en met meetlinten ingemeten (x- en y-waarden). Van alle boringen is de relatieve hoogte ingemeten met een waterpastoestel. De absolute hoogte is herleid via het AHN voor boring 5. Het opgeboorde materiaal is gezeefd met een zeef met een maaswijdte van 0,5 cm; het zeefresidu is in het veld gecontroleerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren (zoals houtskool, vuursteen, aardewerk, metaal, bot, verbrande leem en fosfaatvlekken). Er zijn geen monsters genomen. De beschrijvingen van de boringen zijn opgenomen in bijlage 1.

3.2 Resultaten

Geologie en bodem

De bodem in de boringen bestaat geheel uit pleistoceen zand. In alle boringen is de top van het bodemprofiel verstoord. Deze verstoorde laag bestaat uit matig fijn, (donker)bruingrijs, zwak siltig, humeus zand. Tevens bevat de laag fragmenten (baksteen-)puin, glas en wandtegels. De diepte van de verstoorde laag varieert (tabel 2). Onder de verstoorde laag gaat de bodem abrupt over in ongestoord zand (C-horizont). De C-horizont bestaat uit matig fijn, (licht)bruingrijs, zwak siltig, zand. In boring 4 is waargenomen dat de bodem tot grote diepte is verstoord (1,5 m -Mv); een deel van het verstoorde pakket bestaat uit opgebracht ('schoon') zand. Uit de opbouw van de bodem blijkt dat een groot deel van het oorspronkelijke bodemprofiel is verstoord. Mogelijk is dit gebeurd bij de aanleg van het huis en de tuin, wellicht eerder.

Archeologie

Tijdens het veldonderzoek zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. Er is dan ook geen aanleiding om de aanwezigheid van een archeologische vindplaats in de onderzoekslocatie te vermoeden.

boring	verstoringsdiepte (cm -Mv)
1	65
2	65
3	75
4	150
5	90

Tabel 2. Verstoringsdiepte.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Op basis van het bureauonderzoek gold voor de locatie Oude Blaricummerweg 34 een onbekende archeologische verwachting (zie § 2.2). Uit (de omgeving van) de onderzoekslocatie waren geen archeologische vindplaatsen bekend. Ter toetsing van de onbekende archeologische verwachting is een beperkt veldonderzoek door middel van boringen uitgevoerd. Uit de boringen blijkt dat het (oorspronkelijke) bodemprofiel sterk is verstoord. Tijdens het veldonderzoek zijn geen aanwijzingen gevonden voor vindplaatsen in de onderzoekslocatie.

4.2 Aanbevelingen

Op grond van de vastgestelde bodemverstoringen en het ontbreken van aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten wordt ten aanzien van de onderzoekslocatie geen vervolgonderzoek aanbevolen.

Met betrekking tot de bevindingen van onderhavig onderzoek dient contact opgenomen te worden met het bevoegd gezag (de gemeente Naarden).

Literatuur

- Haartsen, A. & C. ten Oever-van Dijk**, 2000. *Cultuurhistorische waardenkaart van de provincie Noord-Holland. De cultuurhistorie van Gooi- en Vechtstreek*. Provincie Noord-Holland, Haarlem.
- Molenaar, S.M. & G.H. de Boer**, 2006. Het Vechtplassengebied, provincie Noord-Holland; een archeologische verwachtingskaart. *RAAP-rapport 1282*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.
- Nederlands Normalisatie-instituut**, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- ROB**, 2005. *Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) versie 2.1*. Ontleend aan <http://www.archis.nl>.
- ROBAS Producties**, 1990. *Historische Atlas Noord-Holland, Chromotopografische Kaart des Rijks, schaal 1:25.000*. ROBAS Producties, Den IJp.
- Stiboka**, 1965. *Toelichting bij de bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Blad 25 Oost Amsterdam*. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.
- Stiboka/RGD**, 1993. *Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Blad 24 Zandvoort - 25 Amsterdam*. Stichting voor Bodemkartering/Rijks Geologische Dienst, Wageningen/Haarlem.
- Sijmons, A.H. & I.H. van Eeghen**, 1990. *Jacob Aerts. Colom's kaart van Holland 1681*. Canaletto, Alphen aan den Rijn.
- Tol, A., P. Verhagen, A. Borsboom & M. Verbruggen**, 2004. Prospectief boren; een studie naar de betrouwbaarheid en toepasbaarheid van booronderzoek in de prospectiearcheologie. *RAAP-rapport 1000*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.
- Tol, A.J., J.W.H.P. Verhagen & M. Verbruggen**, 2006. *Leidraad inventariserend veldonderzoek; deel: karterend booronderzoek*. SIKB/RAAP Archeologisch Adviesbureau, Gouda/Amsterdam.
- Wimmers, W.H. & R.R. van Zweden**, 1992. Archeologische en historisch-geografische elementen in een natuurgebied. Antropogene achtergronden van de Gooise natuurgebieden. *SC-DLO rapport 143*. DLO-Staring Centrum, Wageningen.
- Wolters-Noordhoff Atlasproducties**, 1992. *Grote Historische Provincie Atlas Noord-Holland 1849-1959, schaal 1:25.000*. Wolters-Noordhoff Atlasproducties, Groningen.

Gebruikte afkortingen

AHN	Actueel Hoogtebestand Nederland
AMK	Archeologische Monumenten Kaart
ARCHIS	ARChEologisch Informatie Systeem
IKAW	Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden
-Mv	beneden maaiveld
NAP	Normaal Amsterdams Peil
RACM	Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten

Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

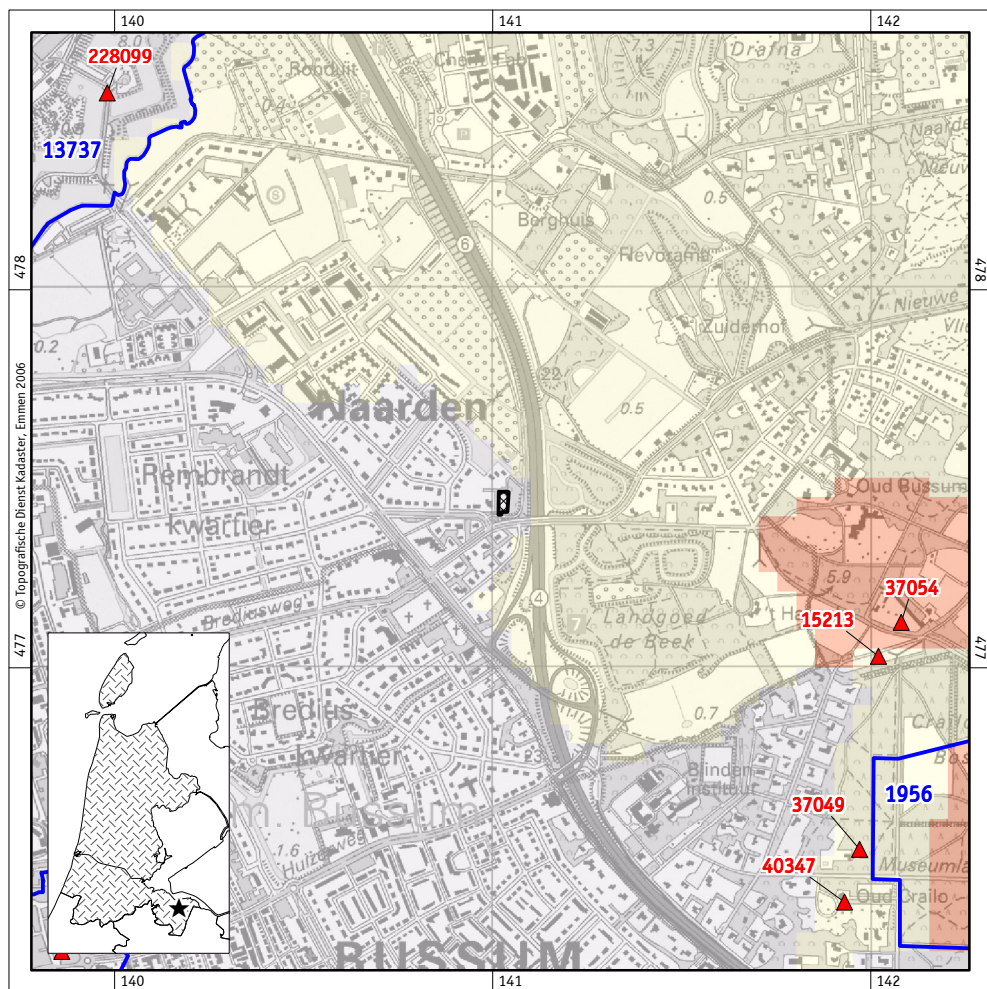
Figuur 1. Ligging van het plangebied (gearceerd) met omliggende ARCHIS-waarnemingen (rood) en AMK-terrein (blauw) op de IKAW; inzet: ligging in Noord-Holland (ster).

Figuur 2. Boorpuntenkaart.

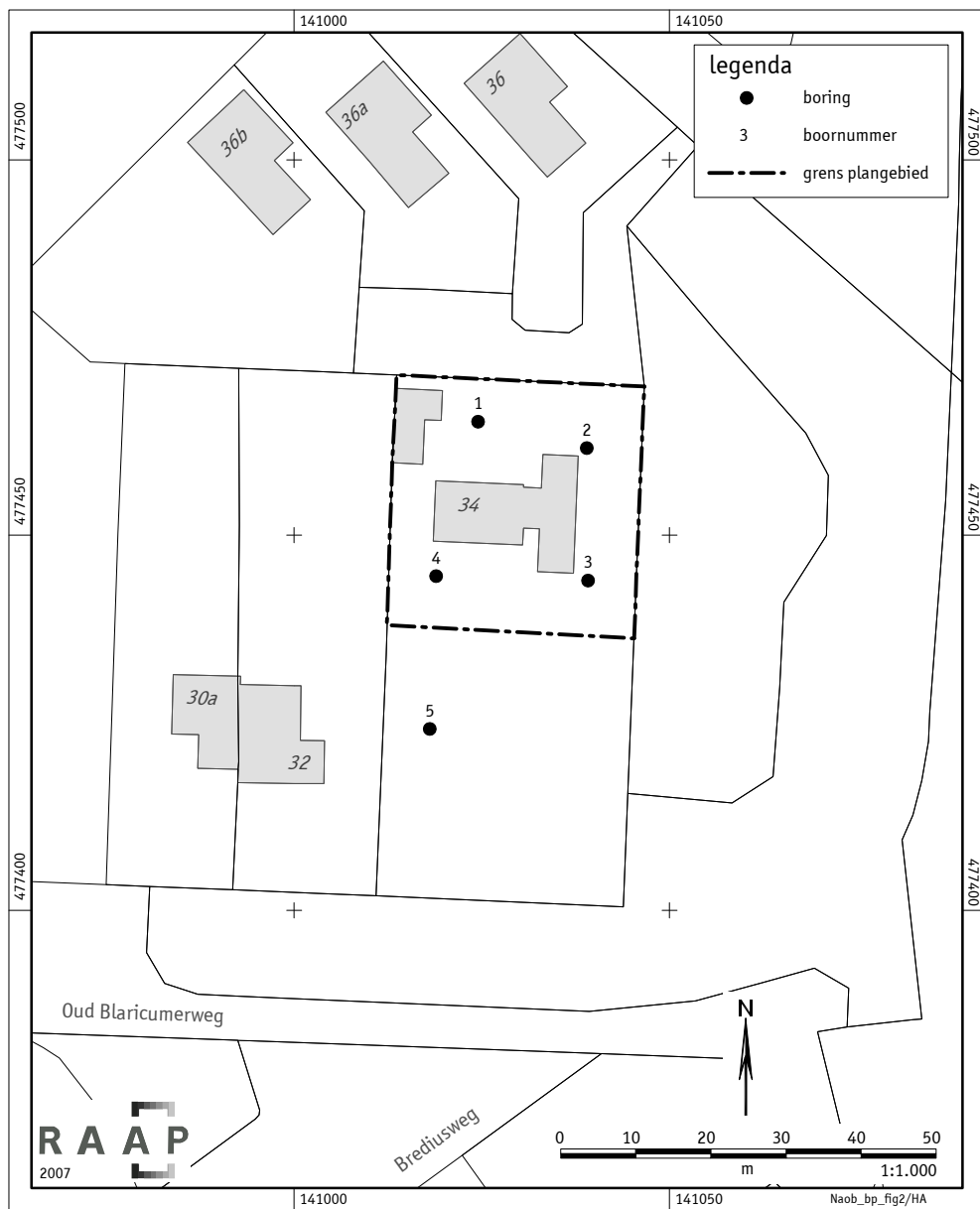
Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Tabel 2. Verstoringsdiepte.

Bijlage 1. Boorbeschrijvingen.

Figuur 1. Ligging van het plangebied (gearceerd) met omliggende ARCHIS-waarnemingen (rood) en AMK-terreinen (blauw) op de IKAW; inzet: ligging in Noord-Holland (ster).

Figuur 2. Boorpuntenkaart.

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen

boring: NAOB-1

beschrijver: GDB/RT, datum: 3-5-2007, X: 141.025, Y: 477.465, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 26C, hoogte: 0,09, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Holland, gemeente: Naarden, plaatsnaam: Naarden, opdrachtgever: Bureau van Droffelaar, uitvoerder: RAAP West

boring: NAOB-2

beschrijver: GDB/RT, datum: 3-5-2007, X: 141.039, Y: 477.462, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 26C, hoogte: 0,19, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Holland, gemeente: Naarden, plaatsnaam: Naarden, opdrachtgever: Bureau van Droffelaar, uitvoerder: RAAP West

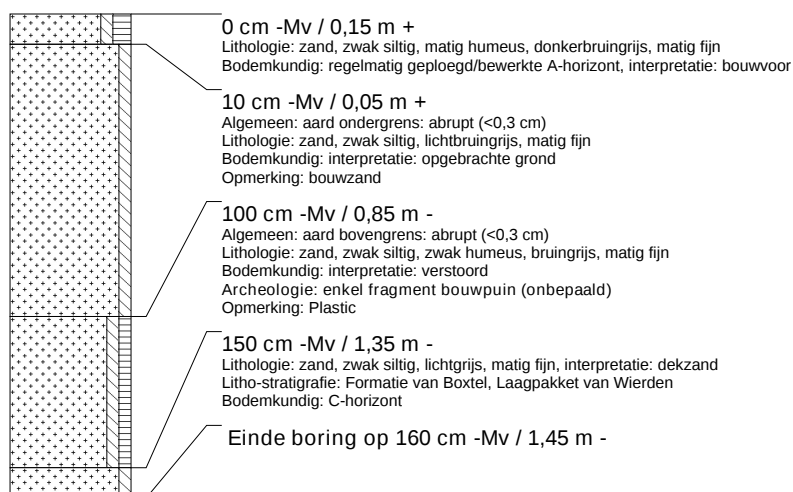
boring: NAOB-3

beschrijver: GDB/RT, datum: 3-5-2007, X: 141.039, Y: 477.444, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 26C, hoogte: 0,22, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Holland, gemeente: Naarden, plaatsnaam: Naarden, opdrachtgever: Bureau van Droffelaar, uitvoerder: RAAP West

boring: NAOB-4

beschrijver: GDB/RT, datum: 3-5-2007, X: 141.019, Y: 477.445, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 26C, hoogte: 0,15, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Holland, gemeente: Naarden, plaatsnaam: Naarden, opdrachtgever: Bureau van Droffelaar, uitvoerder: RAAP West

boring: NAOB-5

beschrijver: GDB/RT, datum: 3-5-2007, X: 141.018, Y: 477.424, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 26C, hoogte: 0,31, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: overige (cultuur), vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Noord-Holland, gemeente: Naarden, plaatsnaam: Naarden, opdrachtgever: Bureau van Droffelaar, uitvoerder: RAAP West

